

Korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien metakognition ilmeneminen hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden teemoissa

VIRTANEN HENNA, MURTONEN MARI & IISKALA TUIKE

TURUN YLIOPISTO

25.8.2022

Johdanto (1/2)

Metakognitiivinen ajattelu

- ❖ Oman ajattelun tiedostaminen ja säätely (Flavell, Miller & Miller, 1993)
- ❖ Korkeatasoinen akateeminen oppimisprosessi (Griffin, McGaw & Care, 2012)

Metakognitio osana opettajan asiantuntijuutta

- ❖ Asiantuntijuuden kasvaessa myös metakognitio kasvaa (Schraw, 2001)
- ❖ Metakognitio tukee asiantuntijuuden kehittymistä (Feltovich, Prietula & Ericsson, 2006; Sternberg, 1998)

Johdanto (2/2)

Yliopisto-opettajat → korkeakoulupedagogiikan kehittäjät/kouluttajat

- ❖ Merkitys yliopisto-opettajien opetuksessa sekä opettajana kehittymisessä (McAlpine & Weston, 2000)
- ❖ Opettajien ja heidän opiskelijoidensa metakognition väliset yhteydet (Curwen ym. 2010; Soodla, Jögi & Kikas, 2017)
- ❖ Yliopisto-opettajien metakognitiota on tutkittu jonkin verran (esim. Vermunt, ym. 2019)
- ❖ Tutkimustarve → korkeakoulupedagogiikan kehittäjät ja kouluttajat

Jaettu metakognitio

- ❖ Ryhmän yhteiset kognitiiviset prosessit, joita monitoroidaan, säädellään ja kontrolloidaan yhdessä → yhteinen tavoite (Iiskala et al. 2011; Iiskala, Volet, Lehtinen & Vauras, 2015)
- ❖ Metakognition eri puolet (yksilö + jaettu) tärkeä ottaa huomioon

Kokko-hanke

Korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien osaamisen kehittämishanke vuosille 2021-2023

Osahankkeet:

- ❖ Vertaisoppiminen
- ❖ Jatkuvan oppimisen pedagogiikka
- ❖ **Hyvinvoiva ja yhteisöllinen korkeakoulu → Matka yhteisölliseen hyvinvointiin – koulutus keväällä 2022**
- ❖ Pedagoginen johtamistoiminta

<https://www.oamk.fi/fi/koulutus/ammatillinen-opettajakorkeakoulu/kopeyhteiso>

Tutkimuksen rakenne ja osallistujat

kaksiosainen tutkimus:

- 1) yksilötehtävä ennen koulutuksen alkua
- 2) ryhmätehtävä koulutuksen aikana

7 osallistujaa:

- ❖ Iältään 41 – 57 -vuotiaita
- ❖ Työskennellyt korkeakoulusektorilla 4 –27 vuotta
- ❖ Opetuskokemus: 2 –28 vuotta
- ❖ Pedagogiset opinnot

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA-NC](#)

Tutkimuksen tavoite

Tarkastella korkeakoulupedagogiikan kouluttajien ja kehittäjien metakognition ilmenemistä heidän käsityksissään pedagogisesta hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä

Tutkimuskysymyksiä:

- ❖ Minkälaista metakognitiota esiintyy yksilövastauksissa ja ryhmäkeskusteluissa (/esiintyykö)?
 - ❖ Miten henkilön yksilötehtävissä esiintynyt metakognitio ilmenee ryhmäkeskusteluissa esiintyvässä jaetussa metakognitiossa (/ilmeneekö)?
- + Miten henkilön yksilötehtävissä esiintynyt metakognitio ilmenee ryhmäkeskustelun roolien jakautumisessa?

1) Yksilötehtävä: tehtävänanto

Avoimet kysymykset liittyen osallistujien käsityksiin pedagogisesta hyvinvoinnista ja yhteisöllisyydestä:

- ❖ Mitä pedagoginen hyvinvointi tarkoittaa sinulle ja miten työyhteisö voisi tukea sitä? Miksi ajattelet näin?
- ❖ Mitä yhteisöllisyys tarkoittaa sinulle ja millainen merkitys sillä on mielestäsi pedagogisessa kehittämisessä? Miksi ajattelet näin olevan?
- ❖ Miten koet pedagogisen hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden merkityksen osana omaa ammatillista kehittämistäsi? Onko näiden merkitys muuttunut työurasi aikana? Miksi ajattelet näin olevan?

1) Yksilötehtävä: metakognitio-esimerkit

”Jos kaikki pidettäisiin omana tietona, syntyisi helposti epävarmuutta "osaanko / onko tämä oikein tehty / osaavatko muut paremmin" ja pyrkimystä näyttää siltä, että ei tarvitse apua -> tästä syntyy helposti kierre, että kukaan ei jaa pohdintojaan ja kysymyksiään ja kaikki näkevät toisensa kenties itseä "parempina" kun kukaan ei kerro omia epävarmuuksiaan eikä kysy asioita ääneen.”

”Olen nuorempana opettajana kuvitellut, että yksin on pärjättävä ja ratkaistava kaikki - asia on muuttunut sitä myötä kun kokemusta ja ikää on tullut, samoin rohkeutta näyttää omaa epävarmuutta ja kysyä "tyhmiäkin" kysymyksiä ääneen.”

1) Yksilötehtävä: ryhmäjako

Ryhmä 1	Kysymys 1	Kysymys 2	Kysymys 3
V1	Viitteitä metakognitiosta	Selkeä metakognitio	Viitteitä metakognitiosta
V2	Viitteitä metakognitiosta	Viitteitä metakognitiosta	Viitteitä metakognitiosta
V3	Ei metakognitiota	Viitteitä metakognitiosta	Viitteitä metakognitiosta
V4	Ei metakognitiota	Ei metakognitiota	Ei metakognitiota

Ryhmä 2	Kysymys 1	Kysymys 2	Kysymys 3
V1	Ei metakognitiota	Selkeä metakognitio	Selkeä metakognitiota
V2	Viitteitä metakognitiosta	Ei metakognitiota	Viitteitä metakognitiosta
V3	Ei metakognitiota	Ei metakognitiota	Ei metakognitiota

2) Ryhmätehtävä: tehtävänanto

- ❖ Luokaa suunnitelma työyhteisön pedagogisen kehittymisen tukemiseksi yhteisöllisyyden näkökulmasta.
- ❖ Kuvailkaa, minkälaiselle työyhteisölle luotte suunnitelman ja minkälaisia pedagogiseen kehittymiseen ja yhteisöllisyyteen liittyviä tilanteita ja haasteita siellä on.
- ❖ Määritelkää työyhteisöjen eri toimijat ja roolit. Mikä on sinun roolisi kouluttajana ja/tai kehittäjänä?
- ❖ Tuokaa esiin vaihtoehtoisia toimintatapoja, vertailkaa, pohtikaa, perustelkaa ja kyseenalaistakaa.

2) Ryhmätehtävä: loppurefleksio

- ❖ Miten arvioisitte ryhmänne työskentelyä? Miksi ajattelette näin?
- ❖ Saavutitteko mielestänne tehtävälle asetetun tavoitteen?
- ❖ Mitkä tekijät tukivat teitä suunnitelman luomisessa? Mitkä estivät?
- ❖ Miten etenitte mahdollisten haasteiden ilmetessä?
- ❖ Miten ryhmänne jäsenet tukivat yhteistä työskentelyä? Miksi ajattelette näin?

2) Ryhmätehtävä: tulosten analysointi

Ryhmä 1

- ❖ Kesto: 61 min
- ❖ Yhteensä 162 puheenvuoroa

Ryhmä 2

- ❖ Kesto: 58 min
- ❖ Yhteensä: 255 puheenvuoroa

- ❖ Aineistolähtöisyys
- ❖ Metakognitiota löytyy ja myös jaettua metakognitiota

2) ryhmätehtävä: metakognitio (1/3)

V4: ”Mutta mistä me lähetään liikkeelle? Mä otin itte tähän kuvaruutukopion siis että, luokaa suunnitelma työyhteisön pedagogisen kehittymisen tukemiseksi yhteisöllisyyden näkökulmasta. Mitä te ymmärrätte ensin jos te aattelette tätä ensimmäistä? Mitä pitäs, mitä tarteis tehdä?”

V1: ”Mie jotenki ajattelen, että täytyy luoda ne, konkreettiset paikat, tilat ja sitten ylipäänsä rakenteet, että missä se semmonen kehittäminen tapahtuu. Kun usein ajattelen, et sitä vaatimusta on kyllä kovasti, mutta sitten käytännössä ne esteet sille kehittämiselle, ainaki semmoselle suunnitelmalliselle, tavoitteelliselle, pitkäjänteiselle, rikkoutuu siinä että meiän työajassa ei ole huomioitu sitä rakennetta, miten sitä tavoitteellista työtä viedään eteenpäin.”

V3: ”Täs on aika hyvin heti ensimmäisenä kohtana sitte tuo kuvaillaa, minkälaiselle työyhteisölle luotte suunnitelman. Tosiaan tässähan tämmöset ominaispiirteet vaikuttaa. Must toi oli tosi hyvä, minkä sä Maija* sanoit. Mut sitten just mietin, että meillä on esimerkiks taas se, että vaihtuvuus on niin hirveen suurta, että henkilöstössä on vain harvat, joilla on se vakituinen tehtävä ja muuten tohon opetus-tutkimushenkilöstön uran luonteeseenkin kuuluu se, että he siirtyy yliopistosta toiseen ja tehtävästä toiseen hyvinkin nopeesti. Ei kovin montaa vuotta yleensä oo kerrallaan yks ihminen.”

*nimi muutettu

2) ryhmätehtävä: metakognitio (2/3)

V4: "Aatteletko Leena*, et siin on ainakin tällöinen yhteisöllisyys, ku tässä tää yhteisöllisyys-sana nyt moneen kertaan toistu, et se on aika kovilla? Mä ajattelen kouluttamisen näkökulmasta, et jos aatellaan, että pitäis saada jotain yhteisöllisyyttä, myöskin edistää tällä pedagogisella kehitymisellä. Täs on mun mielest kaksikin aika tärkeätä, yhteisöllisyys ja sit toisaalta se pedagoginen, mitä se ikinä tarkottaakaan sitte. Kehitetäänkö me meidän opetussuunnitelmaa, meidän toteutussuunnitelmia, meidän verkkototeutuksia esimerkiks laadukkaammaks ja niin edelleen, et mikä on se, mihin me asemoidaan tää meidän ehdotus?"

V3: "Jotenkin ehkä mietin, et nää on semmosia reunaehtoja ikään kun mitkä vaikuttaa tähän nää erityyppiset. Juurikin tuo, mitä Maija* kuvas tuosta, mikä on se paikka työsuunnitelmissa, sitte just toi vaihtuvuus, niin ku sä Kaisa* sanoit tosta, että miten se haastaa tietysti sen yhteisöllisyyden. Mut ehkä sit mä mietin vielä yliopistonäkökulmasta ehkä sitä, että kun se opettaminen ei sitten sen vuoksi myöskään oo sielä tehtävien keskiössä. Opetustyö ei oo se, millä uralla edetään, vaan se kiteytyy niin tiukasti niihin tutkimuksen tuloksiin ja sen kautta etenemiseen. Jotenki ajattelen, että se on ehkä semmosia yks isoimpia haasteita meillä myöskin. Ja vaikka olis halua ja motivaatiota, niin se tulee sit kaiken sen muun lisäksi se opetukseen panostaminen. Mut et yhteisöllisyys on toisaalta se, mikä, tällöiset yhteisölliset käytänteet, joilla sitä voidaan myös ratkoa."

2) ryhmätehtävä: metakognitio (3/3)

V4: "Miten, Liisa*, miten sä aattelet?"

V2: "Mä en tiä ku mä jotenki koen sen niin, että sillä yhteisöllisyydellä voidaan ratkaista, ei pelkästään tuota vaan myös sitä ajanpuutetta, jota mä ehkä oisin käyttäny siihen. Koska mä koen sen että, opettajat usein sanoo et joo et ihan kiva koulutus ja olis tähän mukava osallistua, mut ei oo aikaa. Mutta sitte tietyllä tapaa just semmonen, että eihän, et semmosen oivaltaminen oikeestaan, että kaikkee ei tarttiskaan tehdä itte ja oppia itte yksin, vaan nimenomaan kaverilta vois sitä asiaa, kollegalta oppia. Ja ylipäätään jakaa entistä enemmän myös sitten eri korkeekoulujen välillä. Koska jotenki toi, mitä Leena* sano siitä, et se opetus ei oo keskiössä, ni se kuulostaa musta, mä taas häkellyin ja hämmästyin siitä, et se on yhä edelleen sanotetaan tuolla tavalla. Koska must se on aika vanha asia, ja mä jotenki kuvittelin, että maailmas ois jo tapahtunut tavallaan muutosta siinä. Mut et siin on esimerkiks semmonen taas, että isommassa ajatuksessa yhteisöllisyydestä kaiken kaikkiaan korkeekoulujen välillä, niin pitäis olla tossa asioita, että vois olla jaettavaa sitte ammattikorkeekouluista yliopistoille tuossa semmosia asioita, jotka helpottais sitä työtä, jossa taas ei tarvis välttämättä ite pakertaa ihan kaiken sen asian äärellä yksin."

V3: "Joo, ja täähän kytkeytyy tietysti sit isompiin kysymyksiin, mitkä liittyy siihen, että miten se tutkijaura on rakennettu, että mitä ne etenemismahollisuudet ja ylipäätään työllistymismahollisuudet on. Kun ne riippuu täysin niistä tutkimuksen tuloksista oikeestaan."

*nimi muutettu

Pohdinta

- ❖ Yleistettävyys
- ❖ Tehtävänanto
- ❖ Etä- vs. lähiryhmätyöskentely

Lähteet

- ❖ Curwen, M. S., Miller, R. G., White-Smith, K. A., & Calfee, R. C. (2010). Increasing Teachers' Metacognition Develops Students Higher Learning during Content Area Literacy Instruction: Findings from the Read-Write Cycle Project. *Issues in Teacher Education*, 19, 127–151.
- ❖ Feltovich, P. J., Prietula, M. J., & Ericsson, K. A. (2006). Studies of Expertise from Psychological Perspectives. In K. A. Ericsson, N. Charness, R. R. Hoffman, & P. J. Feltovich (Eds.), *The Cambridge handbook of expertise and expert performance* (pp. 41–67). New York: Cambridge University Press.
- ❖ Flavell, J. H., Miller, P. H., & Miller, S. A. (1993). *Cognitive development* (3rd ed.) New Jersey: Prentice-Hall.
- ❖ Griffin, P., McGaw, B., & Care, E. (Eds.). (2012). *Assessment and teaching of 21st century skills*. Dordrecht: Springer.
- ❖ Iiskala, T., Vauras, M., Lehtinen, E. & Salonen, P. (2011). Socially shared metacognition of dyads of pupils in collaborative mathematical problem-solving processes. *Learning and Instruction*, 21, 379–393.
- ❖ Iiskala, T., Volet, S., Lehtinen, E. & Vauras, M. (2015). Socially Shared Metacognitive Regulation in Asynchronous CSCL in Science: Functions, Evolution and Participation. *Frontline Learning Research*, 3:1, 77–110.
- ❖ McAlpine, L. & Weston, C. (2000). Reflection: Issues related to improving professors' teaching and students' learning. *Instructional Science*, 28, 363–385.
- ❖ Schraw, G. (2001). Promoting general metacognitive awareness. In H. J. Hartman (Eds.), *Metacognition in Learning and Instruction: Theory, Research and Practice*. (pp. 3–16).
- ❖ Soodla, P., Jõgi, A-L., & Kikas, E. (2017). Relationship between teachers' metacognitive knowledge and students' metacognitive knowledge and reading achievement. *European Journal of Psychology of Education*, 32, 201–218.
- ❖ Sternberg, R. J. (1998). Metacognition, abilities, and developing expertise: What makes an expert student? *Instructional Science*, 26, 127–140.
- ❖ Vermunt, J. D., Vrikkki, M., van Halem, N., Warwick, P. & Mercer, N. (2019). The impact of Lesson Study professional development on the quality of teacher learning. *Teaching and Teacher Education*, 81, 61–73